

Riskbaserad kundkännedom

2010-01-25

Nyheter i regelverket

- Det riskbaserade förhållningssättet
 - Åtgärderna ska anpassas efter risken för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism
- Kundkännedom
 1. Identitetskontroll
 2. Verklig huvudman
 3. Art och syfte
- Fortlöpande kundkännedom
 - Säkerställande om att kundens beteende inte avviker från det förväntade

Riskbaserade rutiner

(5 kap. 1 § penningtvättslagen)

- Verksamhetsutövare ska ha riskbaserade rutiner för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Riskbaserat förhållningssätt

(2 kap. FFFS 2009:1)

1. Riskbedömning
2. Rutiner m.m.
3. Löpande uppdatera riskbedömningen och revidera rutiner

Företagen måste hålla sig uppdaterade om
bl.a. nya trender och mönster

Riskbedömning

(2 kap. 3 § FFFS 2009:1)

- Syfte: bedöma risken för att företagets verksamhet utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism
- Med hänsyn till företagets storlek och komplexitet
 - Obs. små företag kan ha komplex verksamhet
- Analys av företagets:
 - Kunder (distanskund vs. lånekontokund)
 - Produkter/Tjänster (kontanthantering vs. livförsäkringssparande)
 - Samt andra relevanta faktorer (verksam endast i Sverige vs. land med hög korruption)

Rutiner m.m.

(3 kap. FFFS 2009:1)

- Riskbedömningen ska ligga till grund för de rutiner som företaget använder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism i den dagliga verksamheten

Situationer som kräver kundkännedom

(2 kap. 2 § penningtvättslagen)

1. Etablering av affärsförbindelse
2. Enstaka transaktioner som uppgår till minst 15 000 €
3. Enstaka transaktioner som understiger 15 000 € men kan antas ha ett samband med en eller flera transaktioner som tillsammans uppgår till 15 000 €
4. Osäkerhet om tillförlitligheten eller tillräckligheten av tidigare mottagna uppgifter om kundens identitet
5. Misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism – detta gäller oavsett affärsförbindelse eller den enstaka transaktionens belopp.

Kundkännedom

- Huvudregeln: Grundläggande kundkännedom
- Undantag från grundläggande kundkännedom och fortlöpande uppföljning av affärsförbindelse
 - Förenklat förfarande
- Skärpt kundkännedom
 - Mer omfattande än grundläggande kundkännedom

Grundläggande kundkännedom

(2 kap. 3 § Penningtvättslagen)

1. Identitetskontroll

- Tillvägagångssätt, se 4 kap. 2-7 §§ FFFS 2009:1.

2. Kontroll av verklig huvudman, dvs. den som ytterst kontrollerar kunden.

- Tillvägagångssätt, se 4 kap. 8 och 9 §§ FFFS 2009:1

3. Information om affärsförbindelsen syfte och art, dvs. varför och hur en kund avser att använda en produkt/tjänst.

- Riskbaserat, vilket framgår av penningtvättslagen.

De tre delarna i kundkännedomen

1. Identitetskontroll

4 kap. 2-7 §§
FFFS 2009:1

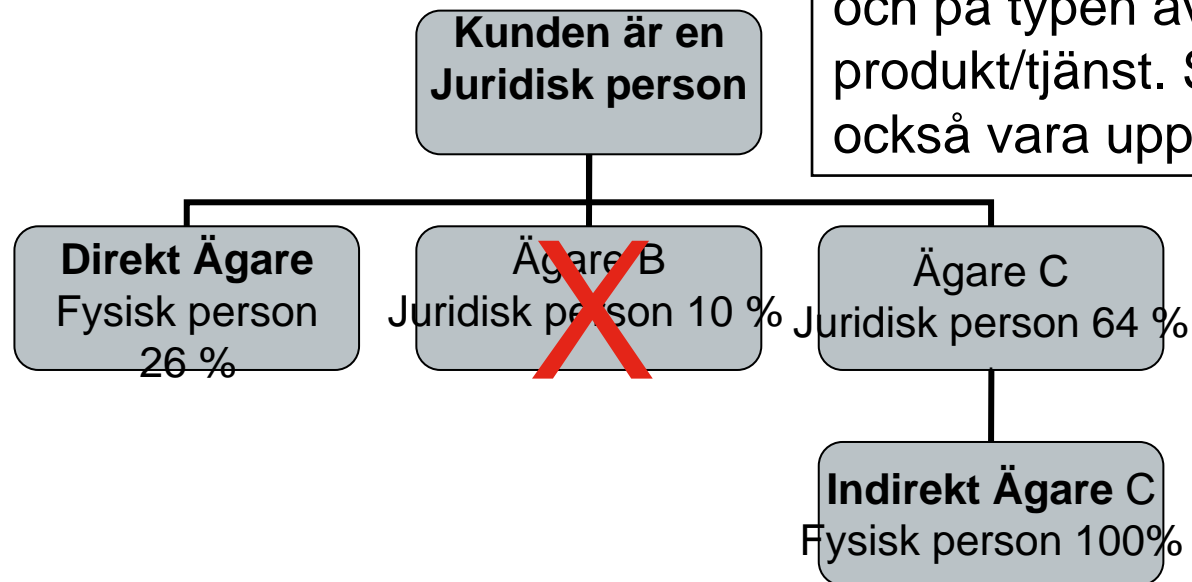
2. Verklig huvudman

4 kap. 8-9 §§
FFFS 2009:1

3. Syfte och art

Förstå användningen av produkten/tjänsten.

Frågor beroende på risken och på typen av produkt/tjänst. Syftet kan också vara uppenbart.

Undantag från grundläggande kundkännedom

(2 kap. 5 § Penningtvättslagen)

- Kravet på grundläggande kundkännedom och fortlöpande uppföljning gäller inte för
 - vissa kunder, enligt 2 kap. 5 § 1-4 (t.ex. svenska myndigheter)
 - vissa produkter, enligt 2 kap. 5 § 5-9 (t.ex. livförsäkringsprodukter, dock med vissa beloppsgränser)

En identitetskontroll måste dock alltid utföras – dels för att försäkra sig om att kunden är undantagen och dels för att kunna uppfylla lagens övriga krav så som gransknings- och uppgiftsskyldighet.

Skärpa åtgärder för kundkännedom

(2 kap. 6-8 §§ Penningtvättslagen)

- Företaget ska vidta skärpa åtgärder när
 - risken för penningtvätt är hög
 - en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs på distans
 - en affärsförbindelse etableras med eller en enstaka transaktion utförs åt en "PEP" som bor utomlands
 - företaget har en korrespondentbankförbindelse med ett kreditinstitut utanför EES
- Med skärpta åtgärder menas mer omfattande åtgärder än de grundläggande, även för de kunder/produkter som är undantagna.

Tidpunkt för kundkännedom

(2 kap. 9 § Penningtvättslagen)

- Kontroll av kunden, den verkliga huvudmannen och inhämtande av information om syfte och art ska slutföras innan
 - en affärsförbindelse etableras, eller
 - en enstaka transaktion utförs
- Detta kan göras senare om
 - det är nödvändigt för att inte avbryta verksamhetens normala gång och risken är låg

Obs. upprättande av kundkännedom ska alltid slutföras i nära anslutning till att förbindelsen har etablerats

forts. Tidpunkt för kundkännedom

- Konsekvens av att kundkännedom inte uppnås är att
 - en affärsförbindelse inte ska etableras, eller
 - enstaka transaktion inte ska utföras.
- Om affärsförbindelse redan har etablerats ska den avslutas.

Fortlöpande uppföljning av affärsförbindelse

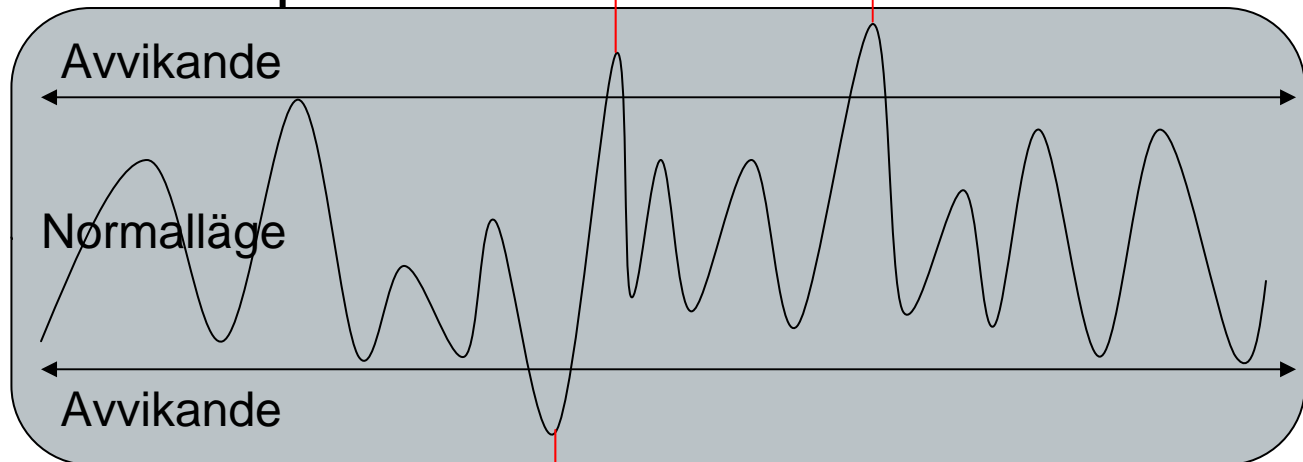
(2 kap 10 § Penningtvättslagen och 4 kap. 18 och 19 §§ FFFS 2009:1)

- Kontrollera att kundens beteende inte avviker från det förväntade beteendet (grundat på företagets kännedom om kunden)
- Elektroniskt system eller manuell rutin
- För att företaget ska få en korrekt förväntansbild av kundens beteende ska företaget uppdatera sin kännedom om kunden när denne vill ingå ytterligare avtal

forts. Fortlöpande kundkännedom

**Kundkännedom
och
riskbedömning**

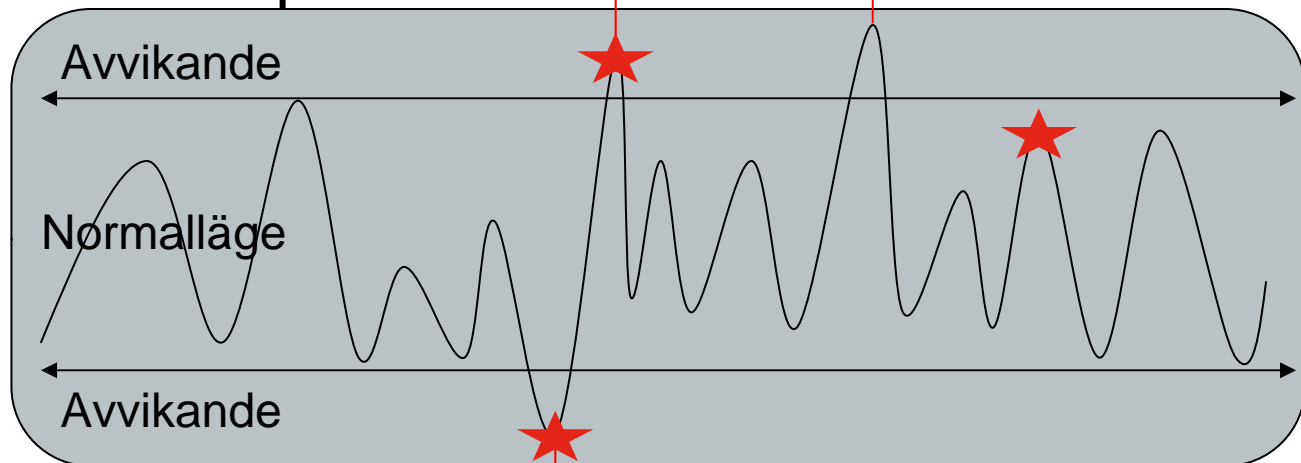
Varför avvikande? Jämför med kundkännedom och inhämta mer kundkännedom om nödvändigt

Granskning vid affärsförbindelse

Kundkännedom
och
riskbedömning

Vissa transaktioner kan vara både avvikande och misstänkta, eller endast misstänkta – då måste företaget granska transaktionen.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 15 mars 2009, då lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt och lagen (1999:163) om penningtvättsregister ska upphöra att gälla.
2. Verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att uppnå kundkännedom när det gäller affärsförbindelser som har etablerats före ikraftträdandet, när det kan anses lämpligt utifrån en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism.
→ Gör en riskbedömning av samtliga kunder och sätt upp rutiner för hur kundkännedom ska uppnås. Risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är avgörande för hur snabbt detta ska åtgärdas.

FATF

- <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/32/31/43948586.pdf>
Money laundering and terrorist financing in the securities sector, Oct 2009
- <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/0/15/43905397.pdf>
Risk-Based Approach Guidance for the life insurance sector, Oct 2009
- <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/57/21/40997818.pdf>
Money laundering and terrorist financing vulnerabilities of commercial websites and internet payment systems, July 2009
- <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/28/43/40285899.pdf>
TERRORIST FINANCING, Feb 2008
- <http://www.fatf-gafi.org/dataoecd/45/31/40705101.pdf>
Money laundering and terrorist financing through the real estate sector, June 2007

CEBS AMLTF

- <http://www.c-ebs.org/getdoc/8369a533-cf27-41cc-9a84-0dffdd707577/Compedium-Paper-on-the-supervisory-implementation-.aspx>

Customer Due Diligence cross border issues and
Survey on Customer Identification Requirements, Oct
2009

- Prioriterade frågor 2010 – bl.a verklig huvudman, högriskländer, PEP

FI och Finanspolisen

- <http://www.polisen.se/Aktuellt/Rapporter-och-publikationer/Arsredovisning-och-budget/Publicerat/Rikspolisstyrelsen/Finanspolisens-arsrapport-2008/>
Årsrapport 2008
- www.fi.se - regelverket, nyheter, länkar till FATF rapporter, EU sanktioner, andra dokument och rapporter.
- FI:s prioriterade frågor 2010

Tack för uppmärksamheten!

